

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Sasvári Róbert ügyvéd által képviselt felperes neve(**felperes címe**) felperesnek - a Forrai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Forrai Mihály ügyvéd) által képviselt alperes neve(**alperes címe**) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2020. június 29. napján meghozott 13.G.40.168/2019/16. számú ítélete ellen a felperes részéről 17. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 280.000 (kétszáznyolcvanezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes kereseti kérelmében kérte annak megállapítását, hogy az alperes jogelődjével, a B. A. Zrt.-vel 2008. február 21. napján kötött deviza alapú kölcsönszerződése a Hpt. 213. § (1) bekezdés b), c), d) és e) pontja alapján érvénytelen. Hivatkozott továbbá arra, hogy a szerződés sérti a Ptk. szerződésekre vonatkozó alaki és tartalmi szabályait, ezért az a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis. Hivatkozott a szerződésnek az árfolyamkockázatot az adósra terhelő feltételének tisztességtelenségre is. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását azzal, hogy a fennmaradó tartozásának összege 415.172 forint. Másodlagos kereseti kérelme - azonos jogkövetkezmények alkalmazása mellett - a szerződés létre nem jöttének megállapítására irányult.

Az alperes ellenkérelmében kérte a felperes keresetének elutasítását és perköltségben való marasztalását.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és kötelezte a perköltség viselésére. Elsőként az alperesi jogelőd részéről eljáró közvetítő képviseleti jogát vizsgálta, és megállapította, hogy az alperesi jogelőd által az A. Bt. részére 2008. február 19. napján adott meghatalmazás megfelel a törvényi előírásoknak. Megjegyezte a Ptk. 221. § (1) bekezdésére utalással, hogy amennyiben a

szerződést a bank részéről álképviselő írta volna alá, úgy azt az alperes utólagos jóváhagyása folytán létrejötnék kellene tekinteni. Utólagos jóváhagyásnak minősül a kölcsön folyósítása is, mint ráutaló magatartás. A szerződés létrejöttének nem feltétele a teljes bizonyító erejű magánokirati forma, ezért nincs jelentősége annak, hogy a szerződést csak egy tanú írta alá. A szerződés érvényessége szempontjából az is irreleváns, hogy az autókereskedés a Hpt. II. számú melléklete szerinti ügynökként járt-e el, mert a felügyeleti engedély hiánya nem vezet a szerződés semmisségére.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek között fogyasztói kölcsönszerződés jött létre, amely a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 törvény) és 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) hatálya alá tartozik. A különmemű árfolyamok alkalmazásából eredő semmisség következményeit a DH törvények már kiküszöbölték, ezért a Hpt. 213. § (1) bekezdés b), c) és d) pontjára alapítottnak a szerződés érvénytelensége már nem vizsgálható. A szerződés érvénytelensége a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján sem állapítható meg, mert a szerződés a törlesztőrészletek összegét kiszámítható módon tartalmazza, így az az 1/2016. PJE határozat 2. pontjában foglaltaknak megfelel.

Az elsőfokú bíróság ezután azt vizsgálta, hogy az alperesi jogelőd megfelelő tájékoztatást nyújtott-e az árfolyamkockázatot illetően a felperesnek. Megállapította, hogy a szerződés 7. pontjában szereplő tájékoztatás megfelelő, abból egy átlagosan figyelmes és körültekintő fogyasztó számára érthetőnek és világosnak kellett lennie annak a ténynek, hogy az árfolyam folyamatosan változhat, amely jelentős kockázatot hordoz magában. A jelentős kockázat azt a veszélyt jelenti, hogy a forint leértékelődése a törlesztőrészleteken kívül a teljes hátralevő tőketartozást is növelheti. A tájékoztatásban nincs arra utalás, hogy egy meghatározott mérték feletti árfolyamváltozás esetén a felperesnek ne kellene viselnie a kockázatot. A tájékoztatásból tehát az vonható le egy átlagosan figyelmes és körültekintő fogyasztó számára, hogy a kockázatvállalásnak nincs felső határa. A kockázatvállalás korlátlanságát a hitelnyújtónak nem kell szó szerint feltüntetnie a tájékoztatásban, elegendő, ha a tájékoztatás értelmezése alapján egyértelmű, hogy a kockázatot teljes mértékben az adós viseli. A kölcsönszerződés 7. pontja a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésének, illetve az Európai Unió Bírósága (EUB) C-51/17. számú döntésében írtaknak is megfelel.

Az elsőfokú bíróság a felperes másodlagos kereseti kérelmét sem találta alaposnak. Megállapította, hogy a szerződő felek a szerződés lényeges elemeit illetően megállapodtak, annak tárgya a Ptk. 523. § (1) bekezdés szerint meghatározható. A szerződés tartalma megfelel a 6/2013. és 1/2016. számú PJE határozatokban írt követelményeknek, tehát a szerződés a felek között létrejött.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereseti kérelemnek helyt adó döntés meghozatalát, míg másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását. Álláspontja szerint a szerződés árfolyamkockázati tájékoztatása nem volt megfelelő, ezért az árfolyamkockázatot felperesre való terhelése tisztességtelen, amely következtében az egész szerződés semmis. A hitelszerződés 7. pontja tartalmilag nem elégíti ki az alperestől, mint pénzügyi intézménytől elvárható követelményeket, nem átlátható és nem érthető a fogyasztó számára. A 6/2013. és 2/2014. számú PJE határozat alapján a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésnek az a rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot a kedvezőbb kamatmérték ellenében korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek tisztességtelensége a Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján akkor vizsgálható, ha nem világos és nem érthető. Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelensége akkor állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor nem volt világos és érthető. Ha a pénzügyi intézménytől kapott

tájékoztatás vagy annak elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, amelynek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen. Az EUB C-26/13. számú ítélete alapján a fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír, hogy a szerződéskötést megelőzően a szerződés feltételeit megismerhesse. Az átláthatóság követelménye akkor teljesül, ha a fogyasztó egyértelmű és érthető kritériumok alapján előre láthatja a szerződésből következő gazdasági következményeket. A szerződési feltételeknek nem kizárólag nyelvtani szempontból kell érthetőnek lenniük a fogyasztó számára, hanem tartalmazniuk kell a feltételekben meghatározott mechanizmusok konkrét működését annak érdekében, hogy a fogyasztó értékelt tudja az őt terhelő gazdasági következményeket. A 2008/48. számú irányelv preambuluma alapján a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötést megelőzően, hogy megalapozottan tudjon dönteni a szerződés várható következményeiről, és fel tudja mérni a kötelezettségvállalással járó kockázatot és annak hatásait. Az alperes, illetve meghatalmazottja által adott tájékoztatás e feltételeknek nem felelt meg, a felperes azért nem került olyan helyzetbe, hogy a szerződés egyik lényegi elemét, az árfolyamkockázatot, illetve annak tényleges hatását felismerhesse. A tájékoztatásból nem derült ki, hogy a törlesztőrészlet a többszörösére is emelkedhet, és annak nincs felső határa.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását. Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból helyes jogi következtetésre jutott arra nézve, hogy a felperes által vitatott tájékoztatás és kockázatfeltárás megfelelő volt, az nem minősül tisztességtelennek, így a szerződés érvénytelensége sem állapítható meg. A Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdései nem tartalmazzák azokat a kritériumokat, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatnak külön figyelemfelhívásként kellene szerepelnie. A Ptk. 205/B. § (2) bekezdése alapján külön figyelemfelhívó tájékoztatásra akkor van szükség, ha az adott szerződési feltétel eltér a szokásos szerződési gyakorlattól, azonban a felperes által választott deviza alapú konstrukció a szerződéskötés időpontjában általánosan elterjedt gyakorlat volt a pénzügyi vállalkozások részéről. Amennyiben a felperes világos és érthető tájékoztatást kapott a szerződésben rejlő kockázatokról, akkor a feltétel tisztességtelensége a felperes kereseti kérelmében foglaltak alapján nem állapítható meg. A szerződés 7. pontja, valamint az Üzletszabályzat azzal lényegileg egyező 18.3.4. pontja tartalmazta az árfolyamkockázat ismertetését, valamint a törlesztőrészletekre gyakorolt hatását, amelyből kitűnik, hogy a kockázatot egyoldalúan és korlátlanul a fogyasztó köteles viselni. Az alperes a szerződési feltételekről és ezen belül az árfolyamkockázatról az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül is egyértelmű, világos és érthető tájékoztatást nyújtott. A tájékoztatás nem tartalmaz olyan korlátozást, hogy az árfolyamkockázat nem teljes körűen a fogyasztót terhelné. A törlesztőrészletek meghatározására szolgáló matematikai képletből egyértelműen látszik az árfolyamváltozás törlesztőrészletekre gyakorolt hatása. A szerződés tartalmazza azt is, hogy a forint leértékelődése nemcsak a törlesztőrészletek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralevő tőketartozást is növeli, így a szerződés megfelel az EUB C-186/16. számú ítéletében írt elvárásoknak, mert a tájékoztatás kiterjed az árfolyamkockázat gazdasági következményeire is. Mindezek alapján az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás mind a vonatkozó jogszabályoknak, mind a Kúria által megállapított követelményrendszernek formai és tartalmi szempontból is megfelel, az világos és érthető volt az átlagos fogyasztó számára, abban tisztán és egyértelműen megfogalmazva található meg a szerződési kockázatára vonatkozó leglényegesebb információk, a kockázat jelentős voltára és a gazdasági következményekre is kitérve.

Az alperes a 2020. november 13. napján kelt előkészítő iratában bejelentette, hogy a szerződés az alperes 2013. október 30. napján kelt felmondása folytán megszűnt. Az ítéletábra felhívására akként nyilatkozott, hogy az Üzletszabályzat 2015. július 1. napján hatályba lépett módosítása nem érintette a peres felek közötti szerződés forintosításra, illetve az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezéseit. Az Üzletszabályzat 18.3.3. pontjára utalással kifejtette, hogy a perbeli szerződés az árfolyamváltozás miatti változásokat elsősorban a futamidő meghosszabbításával kezelte, és a futamidő maximális tartalmának elérése esetén okozta a törlesztőrészek változását.

A Fővárosi Ítéletábra a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben bírálta felül, mert annak fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt [Pp. 228. § (4) bekezdés]. A felperesi fellebbezési kérelem korlátaira tekintettel ugyanakkor az ítéletábra az elsőfokú ítéletnek a szerződés létrejötte és a Hpt. 213. § (1) bekezdés b), c), d) és e) pontjai szerinti érvénytelenségi okok tárgyában kifejtett érveit nem érintette [Pp. 253. § (3) bekezdés].

Az ítéletábra a felperesi fellebbezés alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy történt-e az elsőfokú bíróság eljárása során olyan eljárási szabálysértés, amelyre tekintettel az elsőfokú eljárás megismétlésére lenne szükség. A felperes a fellebbezésében meg sem jelölte, milyen további, az elsőfokú bíróság által figyelmen kívül hagyott bizonyítási indítvány teljesítése érdekében kéri az elsőfokú eljárás megismétlését. Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, eljárási szabályt nem sértett, így az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján nem volt ok.

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást érdemben helyesen állapította meg, azt az ítéletábra az alábbiakkal egészíti ki. A szerződést az alperes 2013. október 30. napján kelt nyilatkozatával azonnali hatállyal felmondta, a felmondást a felperes 2013. november 6. napján átvette. Az alperes Üzletszabályzatának 18.3.3. pontja szerint változó futamidejű konstrukció esetén az árfolyamkülönbség elszámolása a futamidő változását eredményezi. A törlesztőrészlet emelkedése az árfolyamváltozás miatt a futamidő alatt akkor következhet be, ha a kamatemelkedés folytán a futamidő-hosszabbodás a maximális egy évet elérte. A 18.3.3. pont utolsó bekezdése alapján a felperesnek jogában állt a szerződés forint alapra történő konvertálását kezdeményezni.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság döntésével egyetértett, annak jogi indokait azonban nem osztotta.

Az ítéletábra hivatalos tudomással rendelkezik arra nézve, hogy az alperes Üzletszabályzata 2015. július 1. napjával módosult. Mivel azonban az alperes a felmondólevelével és az ahhoz tartozó tértivevény csatolásával igazolta, hogy a szerződés 2013. november 6. napjával megszűnt, ezért az Üzletszabályzat 2015. évi módosításának a per eldöntése szempontjából nem volt jelentősége.

A 93/13/EGK irányelv 5. cikke alapján az írásbeli feltételeknek világosnak és érthetőnek kell lenniük. Egyértelműség hiányában a szerződési feltételre a fogyasztó számára legkedvezőbb értelmezés irányadó, ahogyan az a Ptk. 207. § (2) bekezdéséből is következik. Az egyértelműség hiánya tehát elsődlegesen nem az érvénytelenség jogkövetkezményével, hanem a fogyasztó számára

kedvező értelmezés kötelezettségével jár. A Ptk. 209. § (4) bekezdésének helyes, az irányelvvel összhangban álló értelmezése szerint a szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapításához nem elegendő, ha az nem világos és nem érthető, szükséges az is, hogy a fogyasztó hátrányára egyensúlytalanságot okozzon.

A perbeli deviza alapú szerződés értelmezése során arról kellett állást foglalni, hogy a változó futamidő mellett meghatározott fix összegű törlesztőrészlet összege változhat-e. A perbeli szerződés egyedi része erre nézve ellentmondásos rendelkezéseket tartalmaz, mert a törlesztőrészletek változásáról szóló, a 7. pontban írt tájékoztatás nem egyeztethető össze a felperes által választott fizetési konstrukcióval, amely változó futamidő mellett fix összegű havi törlesztőrészletekre vonatkozik. A szerződés alapján a futamidő 120 hónap, amely legfeljebb 132 hónapra nőhet. Az Üzletszabályzat 18.3.3. pontjának első mondata alapján a perbeli konstrukcióban az árfolyamkockázat nem korlátlan, mert a fix törlesztőrészletek mellett a futamidő legfeljebb egy évvel nőhet meg. Az Üzletszabályzat 18.3.3. pontjának második bekezdése szerint fix konstrukció esetén az árfolyamváltozás miatt akkor kerülhet sor a törlesztőrészletek összegének emelésére, ha a kamatemelkedés mértéke az egy éves futamidő-hosszabbodást kimerítette.

A DH1 törvény 4. §-a a kamatemelést lehetővé tevő egyoldalú szerződésmódosítási jog tisztességtelenségre nézve vélelmet állított fel, amelyet az alperesi jogelőd nem döntött meg. Ebből következően a felperesnek olyan ténybeli és jogi helyzetbe kell kerülnie, mint amilyenben az egyoldalú módosítási jogot biztosító tisztességtelen feltétel hiányában lett volna (EUB C-118/17. számú „Dunai” ítélet 41. pontja és az ott idézett EUB gyakorlat). E szerződési feltétel hiányában pedig a futamidő kizárólag az árfolyamkockázatból eredő többletfizetési kötelezettség eredményeként hosszabbodhatott volna meg, mégpedig legfeljebb egy évvel. A szerződés az egyoldalú kamatmódosítás lehetőségét biztosító feltétel nélkül tehát nem tartalmaz korlátlan árfolyamkockázatot, hiszen kamatváltozás hiányában az árfolyamváltozás csak a futamidő egy éves hosszabbodását okozza, amely korlátozott kockázatnak felel meg. Ennek megfelelően az egy éves futamidő hosszabbodás a fix 54.244 forintos törlesztőrészlet mellett legfeljebb összesen 650.928 forintos többletfizetési kötelezettséget eredményezhet. Ezt a többletfizetési kötelezettséget ugyanakkor nem lehet a fogyasztó hátrányára bekövetkezett, a Ptk. 209. § (1) bekezdésében írt egyensúlytalan helyzetként értékelni. A korlátozott mértékű árfolyamkockázatot ugyanis egyrészt ellensúlyozza a forintkölcshöz képest kedvezőbb kamatmérték, másrészt a szerződés részét képező Üzletszabályzat 18.3.3. pontja, amely lehetővé tette a felperes számára, hogy a deviza alapú szerződését egyoldalú nyilatkozattal forint szerződéssé módosítsa és ezzel az árfolyamváltozás hatásait a jövőre nézve bármikor elhárítsa.

Az ítéletábra mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes jogi képviselével felmerült másodfokú perköltség viselésére. Az ítéletábra az alperesi jogi képviselő munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján határozta meg azzal, hogy azt a (6) bekezdés szerint a ténylegesen elvégzett ügyvédi munka mennyiségére tekintettel mérsékelte. A felperes köteles továbbá az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az államnak megfizetni.

Budapest, 2020. november 19.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

. Benedek Szabolcs s.k.. Matosek Edina s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: